

J.A. NYSTRÖM

**Bruksanvisning för J.A. Nyström's nya
original-patent-elastique-symaskiner för
skomakare.**

Stockholm
1881

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

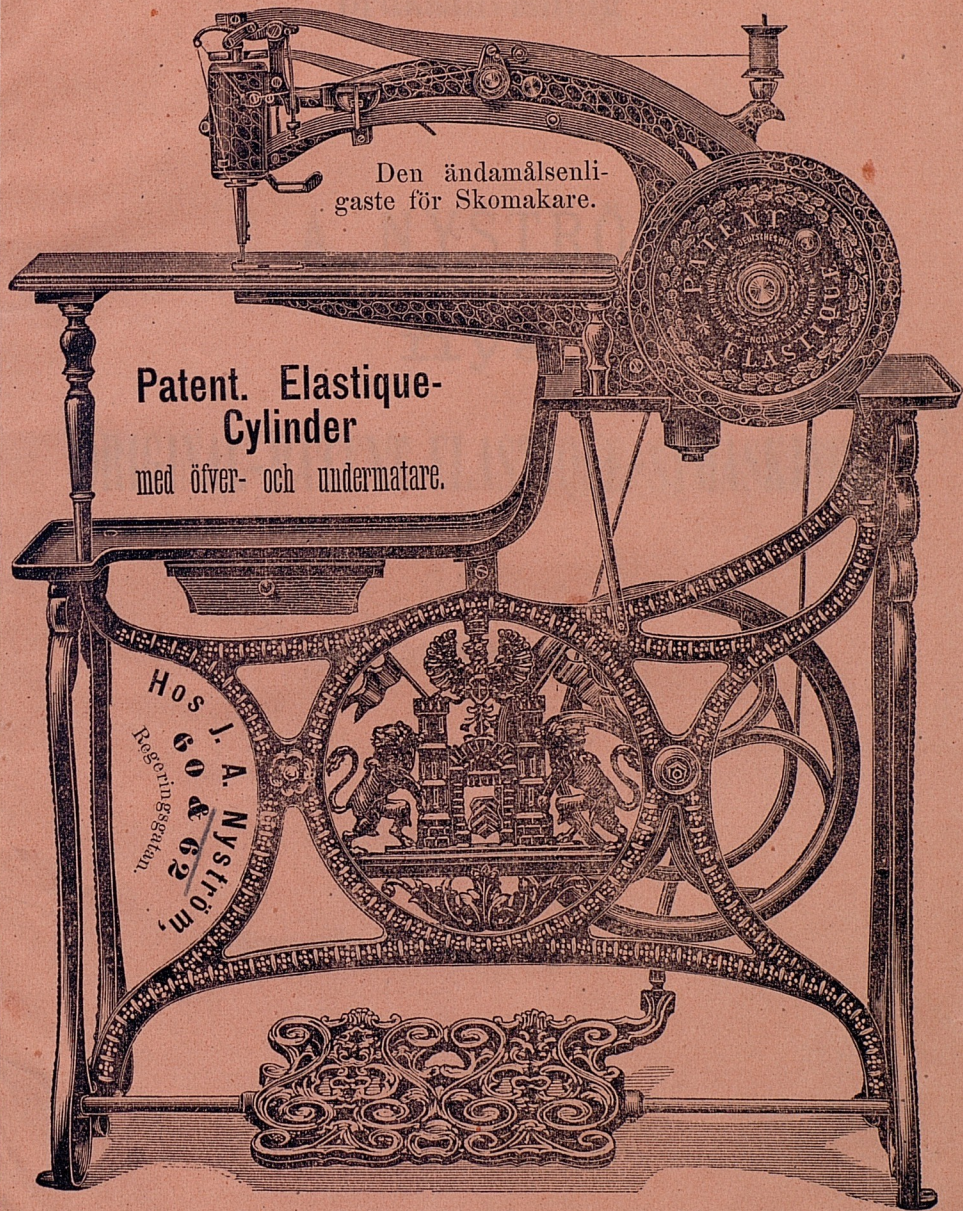
- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

*Technologie
Museum
(1871)*

Bruksanvisning
FÖR
ORIGINAL-PATENT-ELASTIQUE-SYMASKINER.

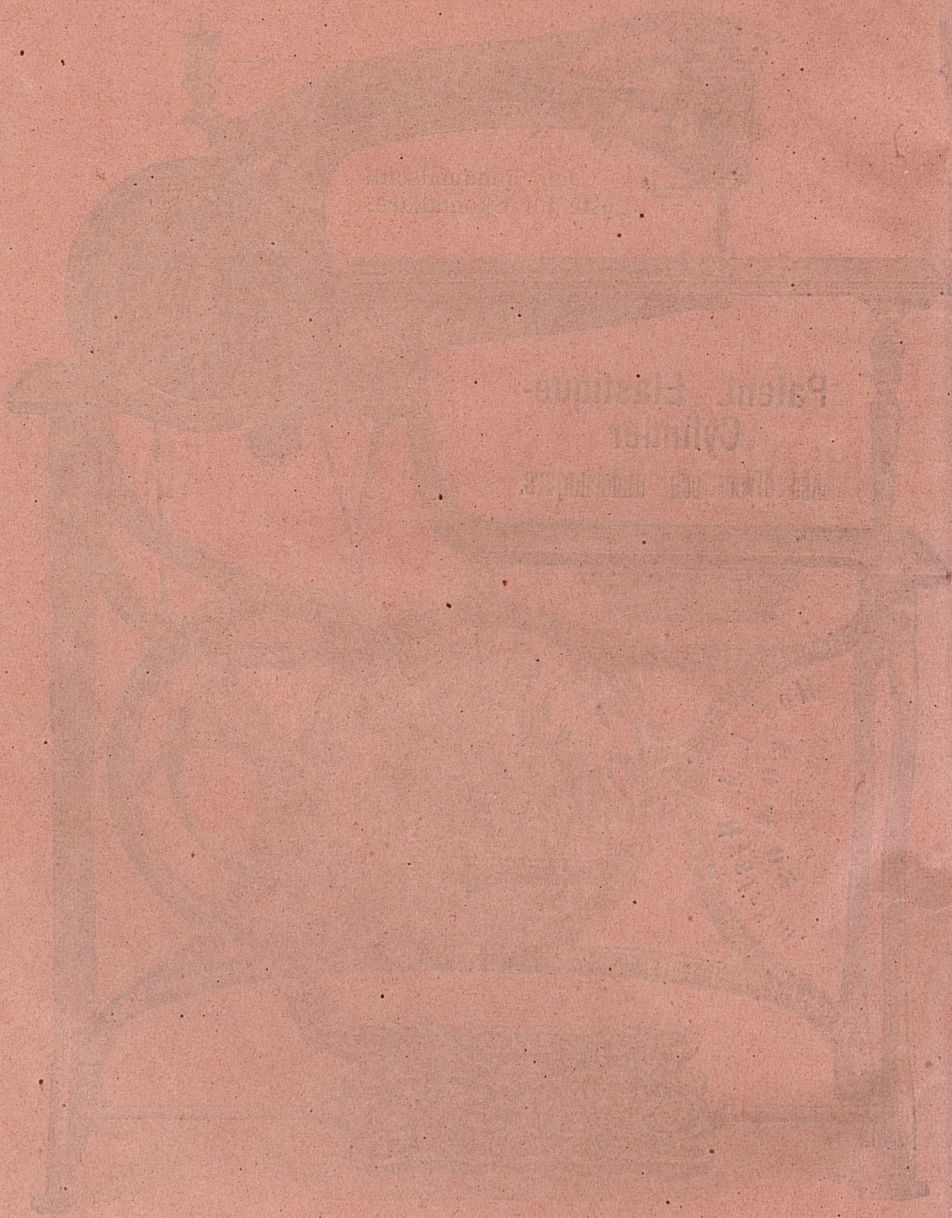
Den ändamålsenligaste för Skomakare.

Patent. Elastique-
Cylinder
med öfver- och undermatare.

Hos J. A. Nyström,
Regeringsgatan.

Brüksbavising

ORIGINAL-PATENT-ELASTIQUE-SYMASKINER.

Patent Elastique-
Cylindres

des Ateliers de Construction

1870
No. 10000

Bruksanvisning

för

J. A. NYSTRÖM'S

nya

ORIGINAL-PATENT-ELASTIQUE-SYMASKINER

för

Skomakare.

STOCKHOLM

Regeringsgatan 60 och 62.

Stockholm 1881. J. A. Nyström's Patent-Elastique-Symaskiner. (C. A. Nyström)

Brinckska tryckeriet

J. A. NYSTRÖM'S

tryckeriet

ORIGINAL-PATENT-ELASTISKE-STÅLSKRIBER

Skomakerare

STOCKHOLM

Regeringsgatan 60 och 62

Stockholm 1881, f. d. Brinckska Boktryckeriet (C. A. Leffler.)

Anvisning

för begagnandet af

J. A. Nyström's

Original-Patent-Circular-Elastique-Symaskin.

Universal-Symaskin

för

Skomakare.

Då en Patent-Elastique-maskin försändes, är alltid mataren (transportören) så ställd att den är *nedifrån* i rörelse, hvarigenom måste tillerkännas dessa maskiner, utom de *framstående* egenskaperna för **skomakare** och för **läderarbeten**, *dessutom alla fördelar af en familjesymaskin*. I allmänhet bör man begagna transportören nedifrån, då man vill nyttja Elastique-maskinen till prydnadsarbeten i lackérskinn eller till sömnad för familjebehof, ty man kan förarbeta alla ämnen, från det tjocka lädret, till det finaste linne (såsom läder, kläden, ylle, schirting, linne) *lika så väl och fort* på denna Patent-Elastique, som på en familjesymaskin.

Styngnställningen vid transportören nedifrån sker medelst skrufven A, hvilken befinner sig på maskinens baksida vid svänghjulet eller excenterskifvan. Vrider man skrufven till venster (således till sig), så blifva styngnen större, vrider man densamma till höger (således ifrån sig), så blifva de mindre. Vill man begagna hopparen eller öfvermataren till prydnadssöm, så lossar man den vid nedra ändan af klyofytaren eller öfvermataramen befintliga contraskrufven C och inskjuter den på samma ställe befintliga skrufstiften åt excenteraxeln, alltså åt höger, desto högre lyftes öfvermataren. När man då har öfvermataren på sin bestämda höjd, efter som man har tjockt eller tunt arbete, tillskrufvar man contraskrufven C för att den på skrufstiften befintliga fjedern ej måtte rå utskjuta skrufstiften (eller öfra matarhøjaren) under dess arbetande.

Matarens (transportörens) **afkoppling nedifrån** och **användandet af öfra maskineriet**. Först ställer man medelst lyftaren eller excentern klyofytaren eller öfvermataren uppåt, hvarigenom denna sättes utom verksamhet, derefter förer man det vid cylinderhufvudets baksida befintliga greppet E upprätt till hufvudet, hvilket framför allt måste ske först, ty derigenom fastställes hufvudets me-

kanism. Nu framdrager man den på maskinens baksida jemte excentern befintliga luckan B (således till höger), hvarigenom en stark fjeder nedtrycker och helt och hållet försätter den nedre transportören i stillestånd, så framt man dessutom afkopplar den vid lyftarmen befintliga dragfjedern eller omvrider skrufven A till höger. Nu borttager man den jemna lilla syfoten (utan tänder) och insätter i stället en vanlig syfot med tänder, aflägsnar den med tunghål försedda styngnplåten genom lossandet af den skruf vid armens ända och sätter den enkla styngnplåten i dess ställe.

Styngnställarskrufven med contramutter för mataren (transportören) uppifrån befinner sig i midten af den långa blanka armens underkant på maskinens framsida. — Man lossar contramuttern och inskrufvar skrufven efter behof mer eller mindre djupt, hvarigenom styngnen blifva längre eller kortare; har man den önskade styngnlängden, så åtdrager man contramuttern hårdt, för att styngnen ej må förändra sig. Skrufstiften, med contramuttern C vid nedre ändan af öfvermatararmen som tjenar till regulator för öfvermatningen, tjenar nu dertill att låta lyfta den släta syfoten till en vanlig höjd efter arbetets tjocklek. Ju mer man drager den utåt, alltså till venster, desto lägre lyfter foten sig så att densamma slutligen blott lyfter sig $\frac{1}{2}$ mm. högt.

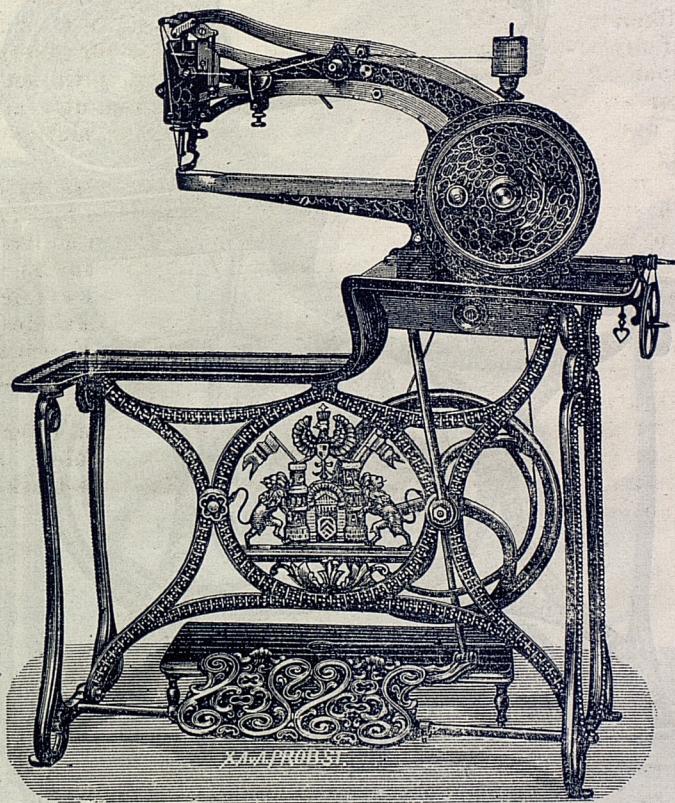
Vill man återigen begagna nedre transportören, så byter man syfot och styngnplåt, nedskrufvar styngnställarskrufven för öfvermatningen, hvilket alltid måste beaktas, emedan maskinen annars skulle stå still, åtdrager skruvens contramutter och skjuter luckan B inåt under klaffen (således till venster). Ställer man nu syfoten noggrant under rätvinkel till cylinderarmen, hvilket likaledes måste noga observeras, så kan man lätt netrycka handtaget E och stannas derigenom transportören uppifrån. Styngnställningen verkställs nu genom skrufven A, såsom i början angifvits.

Smörjningen sker alldeles som annars och extra efter behof genom det på cylinderarmens midt befintliga smörjhålet. Annars är handteringen precis så, som vid de vanliga Elastique-maskinerna, hvilkas anvisning härefter fortsättes.

Maskinernas uppställande.

Vid maskinens försändning inpackas öfre delen af densamme uti en låda, ställningen deremot emballeras nedtill vid foten med trälister. Sedan man borttagit träomhöljet, bör öfverdelen utpackas

Fig. 1.

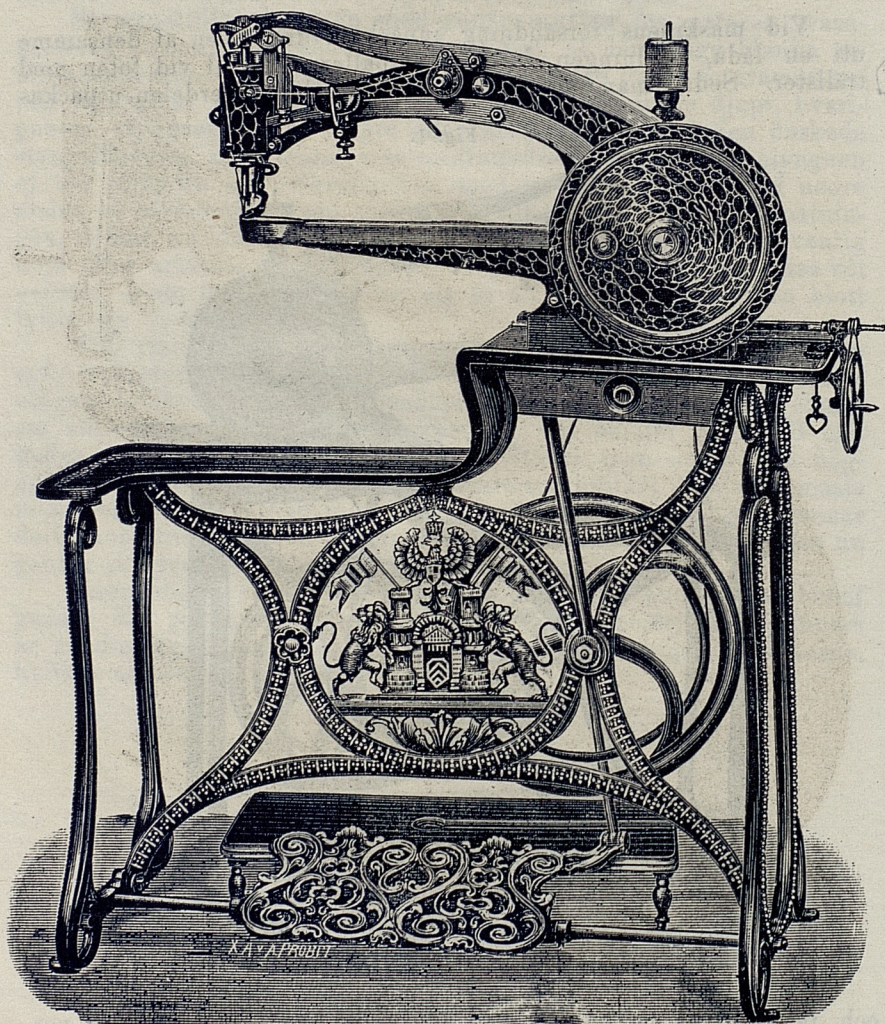

och fastskruvas på bordet med den skruf hvarmed densamma var fästad vid lådans botten; de dertill erforderliga hälen finnas i bordskifvan. Spolapparaten fäster man på högra sidan af bordet, som ofvanstående figur utvisar.

Rengörningen och smörjningen af maskinerna.

Före begagnandet af maskinen är det nödvändigt att sorgfälligt borttorka dammet efter transporten, att grundligt smörja alla rörliga delar af densamma, ty i motsatt fall skulle maskinen gå tungt. Till detta ändamål vrider man hjulskifvan medelst handtaget (Curven

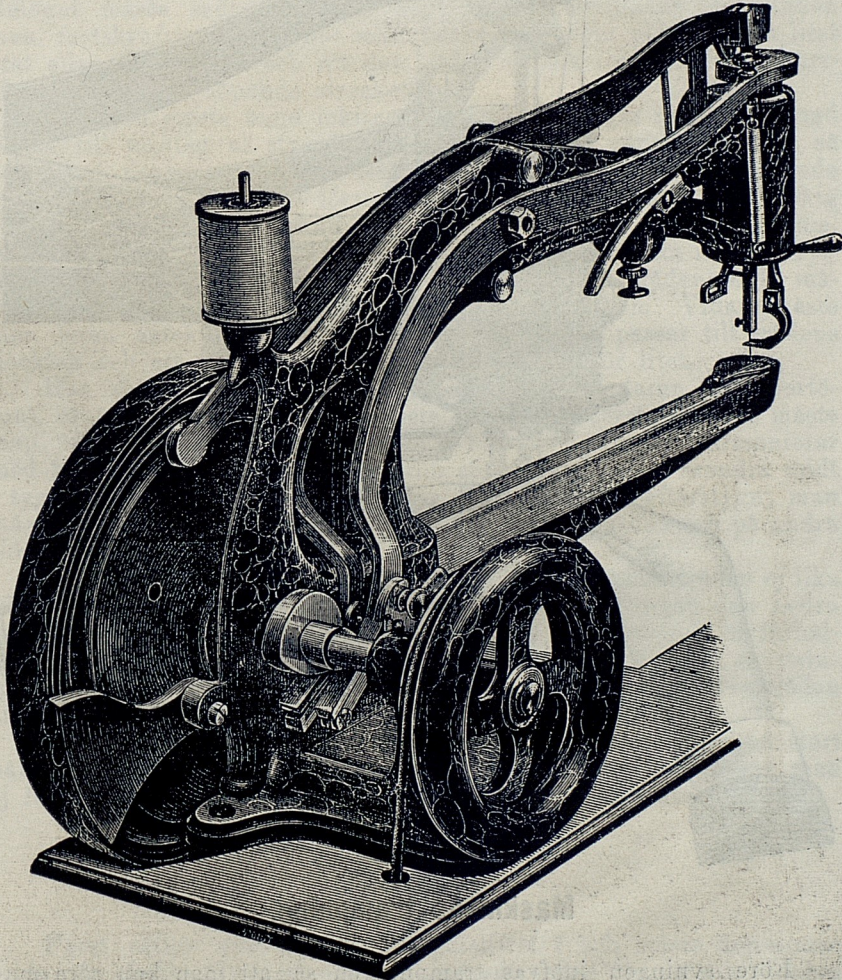
Fig. 2.

eller excenterskifvan) från venster till höger, tills nålstängen uppnått högsta punkten, lossar derefter (som fig. 4 visar) med skrufmejseln

nålskrufven och utdrager försigtigt nålen, lyftar syfoten eller tygpessaren medelst excentern 11 (fig. 5) i höjden, skjuter locket af skyttellådan eller Cylinderhufvudet tillbaka och uttager medelst skrufmejseln försigtigt den deruti befintliga skytteln. Der möjligtvis smuts finnes hufvudsakligen i Curvgångerna på hjulskifvans baksida (curvskifvan), äfvensom på nålstängen, måste densamma noga bort-

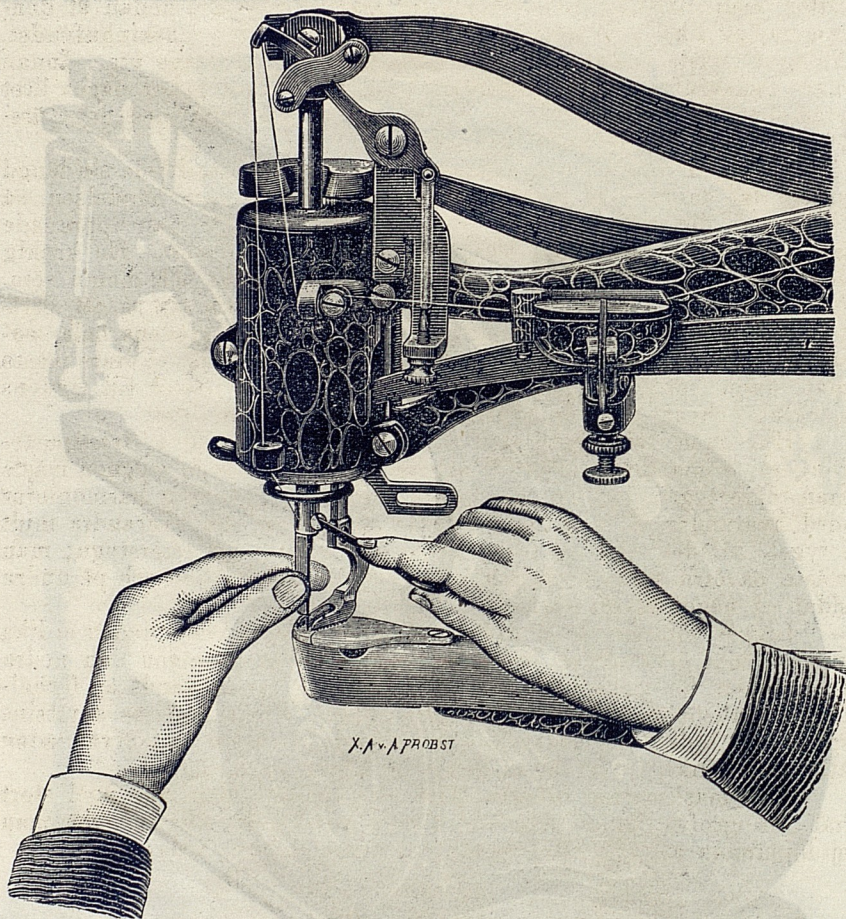
Fig. 3.

torkas; derefter dryper man några droppar petroleum uti samtliga smörjhålen af öfverdelen och ställningen, således öfverallt der hvar hvarandra slitande, guidande eller i en länk rörliga delar befinna

sig, på det att den möjligen hartziga oljan måtte upplösas, och sättes derefter maskinen i lindrig rörelse, hvarefter samtliga smörjhälen och slitningsställen förses med god och ren olja. — Vid regelmässigt begagnande måste maskinen minst 2 gånger dagligen smörjas.

Fig. 4.

Maskinens trampning.

Före syningen inöfvas trampningen så, att man kan röra maskinen med begge fötter. Härvid vrider man till en början svänghjulet med högra handen från venster till höger och rör skiftesvis fotspetsen och hälen med lika tryck, tilldess man kan åstadkomma en jemn och lagom hastig gång.

Nålens insättande.

Nålen insättes med den urhålkade sidan riktad emot spetsen, således åt venster i nålstången. Genom omvridning af maskinhjulet sätter man nålstången i rörelse till märket vid öfra ändan af densamma, på lika höjd med spetsen af det ringformiga maskinhufvudet. Nålogat måste sedan stå lika högt med skyttellådans yta. Innan man fastskrufvar nålen, bör man beakta, att ögat pekar något litet utåt eller till venster och att det bildar en rak linie med det tvärs-öfver skyttelytan löpande strecket.

Slutligen måste ännu iakttagas, att nålen nedgår i hela sin längd precis till midten af stygnhållet; skulle detta ej vara händelsen, så böjer man densamma åt den respektiva sidan, i det man upprepade gånger stryker densamma försigtigt uppifrån och nedåt. En krokig eller snedt stående nål skulle åstadkomma en sned och ojemn söm. Nålens rätta ställning är af största vikt; den måste stå så att skytteln går förbi densamme, utan att beröra den och trådens ögla måste så utvidga sig, att skytteln lätt kan gå derigenom. Vidare måste man ännu serskildt gifva akt derpå, att nålen passar till trådens tjocklek och att ögat är hvarken för stort eller för litet.

Har man satt tyget, som skall sys, under mataren (transportören), så är maskinen klar till arbete. Efter de första stygnen måste man öfvertyga sig, om de begge trådarnes spänning harmonierar med hvarandra, d. v. s. om trådarna slingra sig om hvarandra midt i tyget, således visa på begge sidor ett fullkomligt efterstygn; man måste på öfra sidan ej kunna se något af undertråden och på undra sidan ej något af öfvertråden.

Ligger sömmen på å nedra sidan, är således undertråden ej lika mycket som öfvertråden indragen i tyget, så är antingen den nedra spänningen för stark eller den öfra för svag, — omvänt är förhållandet då sömmen ligger på å öfra sidan. Först regleras skyttelns spänning, sedan öfvertrådens; för öfrigt bemärkes, att öfvertråden äfven vid olika tyger sällan behöfver någon reglering.

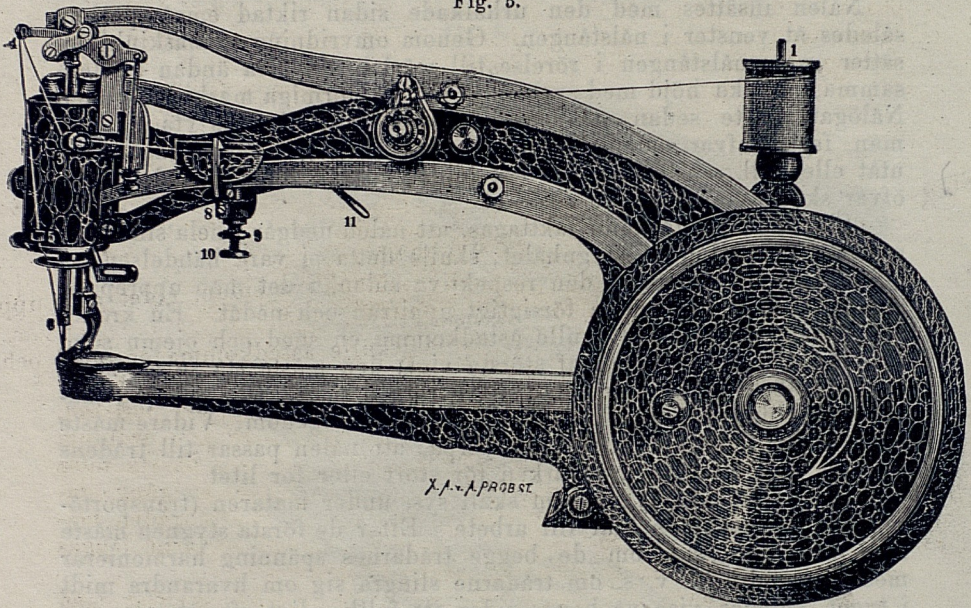
Till maskinerna bifogas 2:ne stygnplåtar: den ena med stort hål för grofva nålar, den andra med mindre för fina och må man ej försumma att allt efter bruket af dessa ombyta nålar.

Nåltråden.

Först sätter man spolen på spolstiftet 1 och måste densamma vrida sig fullkomligt fri och obehindrad; sedan lägger man tråden bakom lilla stiftet 2 och lindar densamma så omkring klämskifvan (spännskifvan) af spännaren att tråden kommer att ligga i den V-formade fördjupningen. Är tråden fin, så slingrar man densamma två gånger omkring spännskifvan för att undvika hvarje möjlighet

att han må glida ur rännan. Härpå förer man tråden genom trådöglan 3 till trådlyftaren 4 vid nålstängens, derifrån nedför genom trådöglan 5 bakom föraren, hvilken sitter nedanför hufvudet, lägger

Fig. 5.

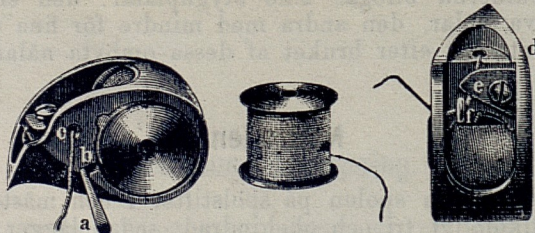

sedan tråden i öppningen som befinner sig nedanför vid nålstängens och drager honom till sist genom nålögat från venster till höger.

Skytteln.

Innan man lägger spolen i skytteln, måste fjedern a upplyftas ur inskärningen b och framskjutas åt sidan.

Fig. 6.

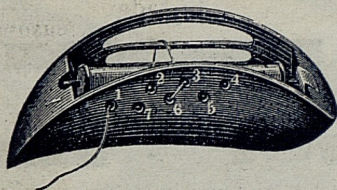

För detta ändamål befinner sig på skytteln botten ett rundt hål, i hvilket en spiralfjeder går och hvilken medelst ett spetsigt föremål måste lyftas uppåt. Derpå förer man tråden genom öpp-

ningen i hvilken den lilla spolen skall läggas och förer densamme inifrån utåt genom trådkanalen e, hvarpå spolen stickes i skytteln och fjedern a återbringas i sitt ursprungliga läge. Derefter lägger man tråden i den lilla (nuten), som befinner sig nedanför fjedern d, bakom lilla kroken e genom trådhalet f. Allt efter den erforderliga spänningen åtdrages fjedern d mer eller mindre medelst den på densamme befintliga skrufven.

För att inlägga skytteln öppnar man luckan A, vrider sväng-

Fig. 7.

hjulet så långt om, till dess nålstängen står på högsta punkten, hvarigenom skytteldrivaren (föraren), när maskinen är i ordning, befinner sig i ett bekvämt läge för inläggandet af skytteln på sin rätta plats. Sedan allt detta skett, vrider man svänghjulet en gång omkring, håller något löst i öfvertråden och drager skytteltråden medelst öfvertråden genom stygnhalet upptill. Begge trådarna läggs derefter bakåt och tyget sättes under tygklämmaren.

Förr bifogades till Elastique-maskinerna endast skyttlar med en lång spole, som fig. 7 visar. Vi anmärka för dem, som ännu äro i besittning af dylika maskiner, att man framförallt vid sådana skyttlar måste beakta att klämmaren är fästad vid skyttelns trubbiga ända, så snart man lagt spolen i skytteln. Tråden drages från spolens nedra sida omkring ståltråden i skytteln och sedan genom halet 3. Derifrån får den allt efter den erforderliga spänningen mer eller mindre passera de andra öppningarna (ju offare man låter densamma gå genom hålen, desto större blir spänningen), dock bör observeras, att densamma slutligen alltid framträder ur N:o 1.

Trådarnes spänning.

För uppnåendet af en riktig söm är nödvändigt att begge trådarna slingra sig i midten af tyget, som fig. 8 visar. Har undertråden dragits för strängt uppåt, så att densamme ligger ofvanpå, såsom vid fig. 9, då är den öfre spänningen för stark eller skyttel-spänningen för svag. Är deremot den sednare hårdare än den förre, så ligger undertråden lösare, såsom fig. 10.

Fig. 8.

Fig. 9.

Fig. 10.

Nåltrådens spänning åstadkommes genom knappskrufven 7, hvilken befinner sig i spännbockens axel framför spännskifvan. Vill man öka öfvertrådens (nåltrådens) spänning, så vrider man denna skruf till höger, d. v. s. på stiftet, skall den åter lossas, till vänster, d. v. s. af stiftet.

För att reglera styngnens längd.

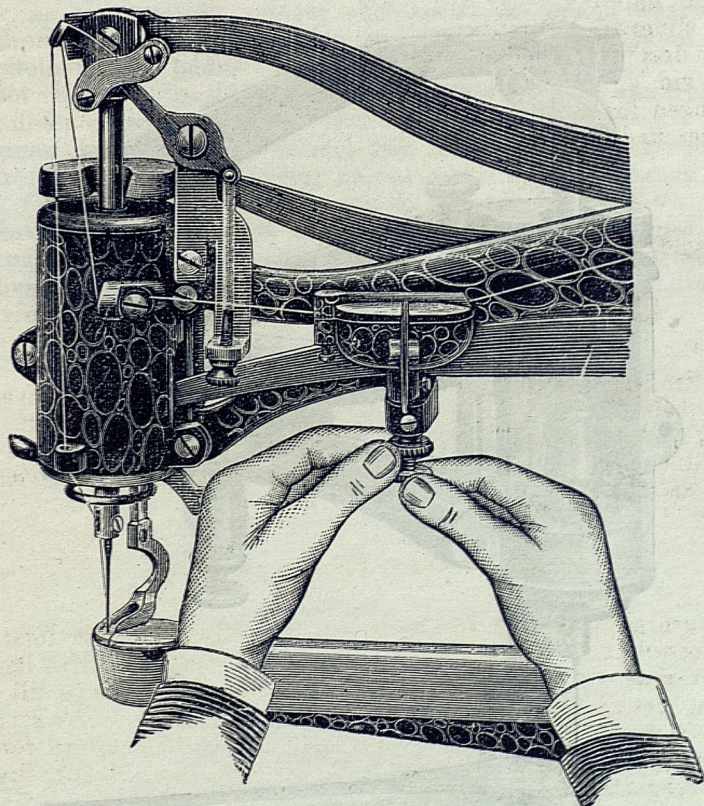
Längre eller kortare styngn ernås derigenom, att man först och främst lossar contramuttern 9 (fig. 5). Skall styngnet blifva längre, så vrider man för detta ändamål styngnställningsskrufven 10 till vänster; om det deremot skall blifva kortare, till höger. Är styngnlängden som sig bör, så fäster man återigen contramuttern för att styngnställningsskrufven ej må kunna rubbas. Fig. 11 åskådliggör tydligt styngnställarens behandling.

Att verkställa prydnadssöm.

Vid den nya Elastique-maskinen är under N:o 11 (fig. 5) anbringad en ny sorts lyftare, genom hvilkens beqväma handtering man är i stånd att förfärdiga prydnadssöm af största fullkomlighet äfven med Elastique-maskinen. Härtill egna sig specielt perlstyngnsnålar, hvilkas udd ligger i samma riktning som nålögat. Man gifver åt skytteltråden en något starkare spänning och väljer öfvertråden något finare än undertråden, på det att öfvertråden må spänna sig vackert, derefter förer man syarbetet med venstra handen, medan den högra håller i lyftaren 11. Förekomma nu uti prydnaderna små bågar, afrundningar eller skarpa kanter, så lyfter man medelst lyftaren tygklämmarfoten hastigt uppåt, vrider med venstra handen

syarbetet fort i den erforderliga riktingen, sänker derefter lyftaren åter för att sy vidare. Vid någon öfning är man snart nog i stånd att sy efter de svåraste mönster.

Fig. 11.

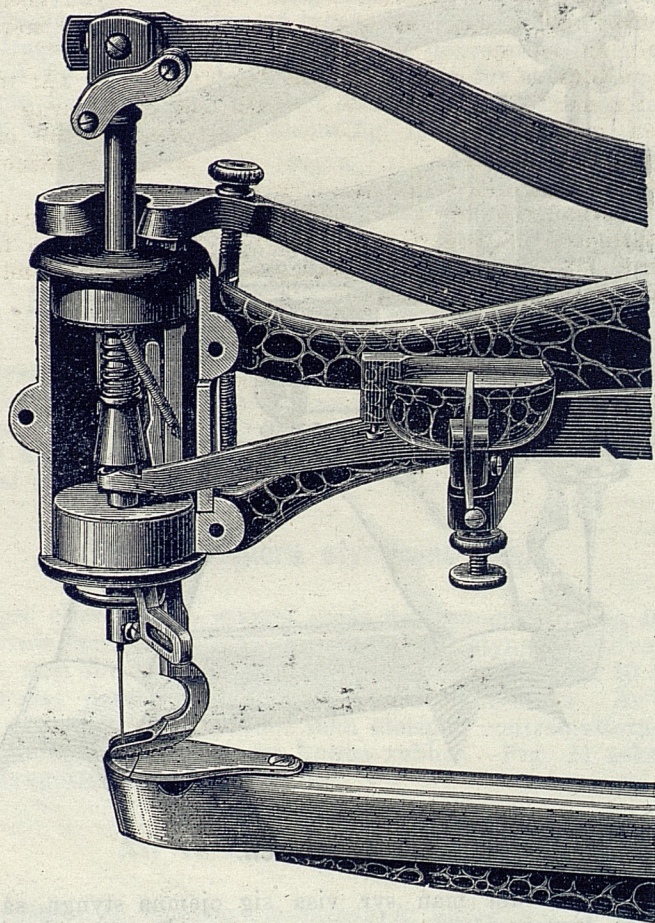
Transportören.

Skulle under det man syr visa sig ojemna styngn, så ligger skulden hos transportören och man antager då, att mekanismen i hufvudets inre icke är smord. Fig. 12 visar utseendet af hufvudets inre. Skulle transportören icke arbeta alls, så kan fjedern som sitter i hufvudet vara sönder och måste i så fall ersättas med en ny.

Maskinen arbetar ojemnt: a) när skytteltråden är illa nystad; b) i följd af ojemnheter i tråden eller silket (knutar); när metallspolen är smutsig eller icke smord.

Åtskilliga långa styngn uppstå: a) genom dragning eller skjutning af tyget under det man syr; b) om ledarens tänder icke äro hvassa nog.

Fig. 12.

Öfverhoppande af styngn eller allt för långa styngn förorsakas: a) så snart nålen är insatt för högt; b) så snart nålen är insatt för lågt; c) genom begagnandet af hård, vaxad tråd eller för hårdt spunnet silke; d) när nålen ej står parallelt med skyttellådan.

Tråden slites sönder: a) när nålögat är hvasst. Detta afhjelpes om man strör litet smergel på tråden och vrider dervid maskinen sakta; b) när nålen icke är riktigt insatt, vanligen, då hon står för högt; c) när man vid en ensidigt refflad nål riktat refflan emot

skytteln; d) när nålen är krokig och derigenom berör hålets sidor genom hvilket den löper eller kommer dem för nära; e) när nålen eller nålögat äro för små för tråden; f) så snart tråden är för mycket spänd; g) genom knutar och ojemnheter i tråden, hvilken derigenom ej kan passera nålögat obehindrad; h) ibland visar sig en dubbelreflad nål bättre, om den ena fördjupningen är mera rigtad åt skytteln än den andra.

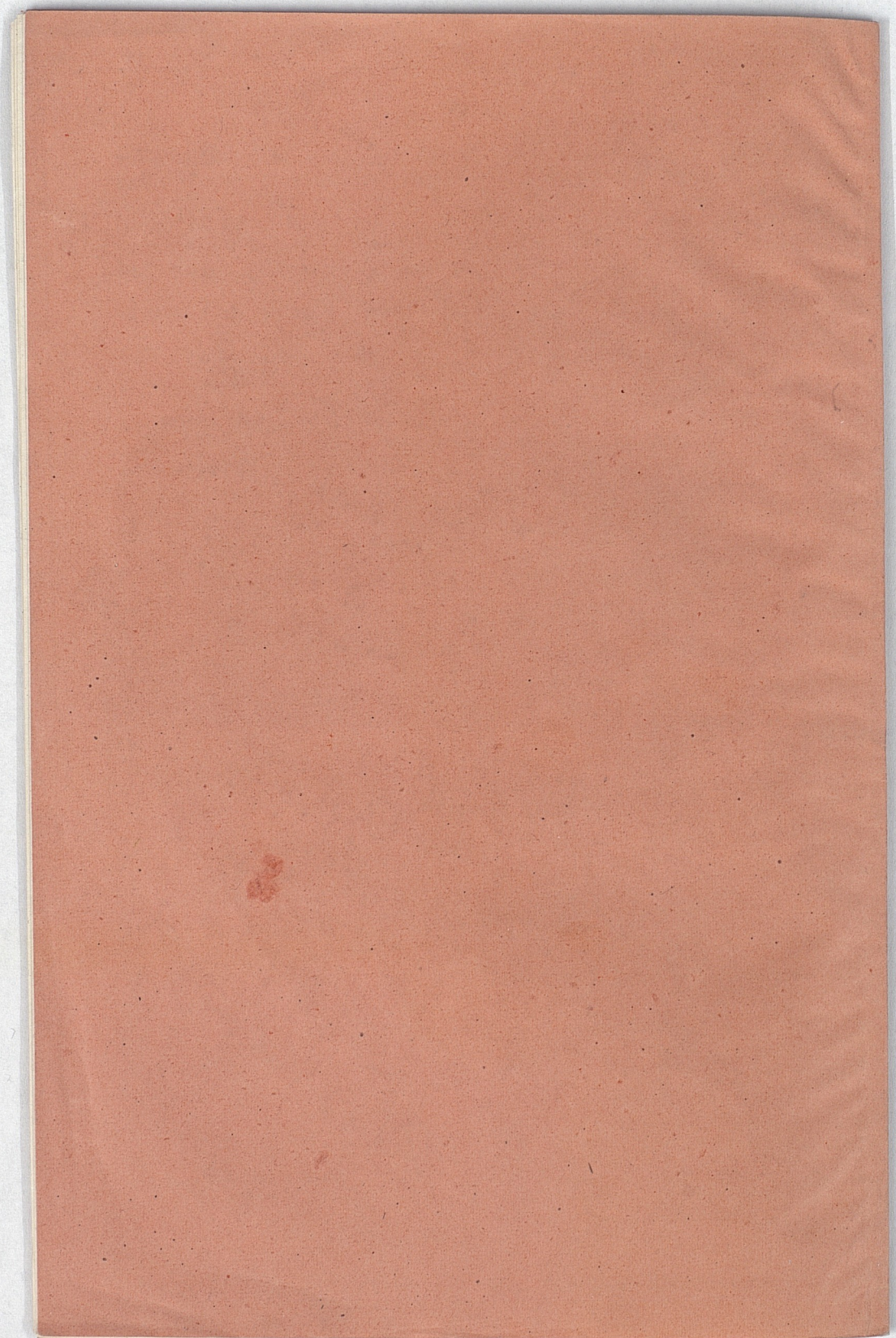
Det bildar sig öppningar vid tygets yta: a) när tråden är för grof för nålen; b) när den lösa trådfjedern är för svag.

Innan man borttager arbetet från maskinen, afrullar man litet tråd från spolen; detta hindrar nålens afbrytning. Maskinen får ej arbeta fort så länge skyttellådans lock står öppet.

Maskinerna justeras på det noggrannaste och iordningställas på det sorgfälligaste för begagnandet innan de utsläppas från fabriken, och hvarje försök att medelst filning eller skärning förändra dem, förstör endast deras arbetsförmåga.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

www.books2ebooks.eu